

Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätös kanteluasiassa ja Vantaan kaupungin toimenpiteet

4234/00.02.03.00/2022

ML-L/PR

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on antanut 31.12.2021 päätöksen Vantaan kaupunkia koskevassa potilaan hoitoa ja kohtelua koskevassa kanteluasiasta ajalta 10.12.2019-28.4.2020. Päätös sisältää tietoja, jotka ovat viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 24§:n 1. momentin 25 kohdan mukaan salassa pidettäviä.

Päätöksessä eduskunnan apulaisoikeusasiamies saattaa Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tietoon käsitykset seuraavista menettelyihin liittyvistä virheistä; henkilökunnan riittämätön määrä ei saa aiheuttaa tilanteita, joissa hoito olennaisesti viivästyy kiireellisissä tilanteissa ja potilaan läheisten yhteydenottoihin ei vastata asianmukaisesti, niukat potilasasiakirjamerkinnät vaikeuttavat potilaan ja hoitoon osallistuneiden oikeusturvan varmistamista ja potilaan rajoittaminen sitomalla tilanteissa, joissa se voidaan välttää henkilökuntaa lisäämällä, on lainvastaista. Samalla apulaisoikeusasiamies kiinnittää Vantaan kaupungin huomiota velvollisuuteen huolehtia siitä, että virheelliset menettelytavat eivät toistu muiden potilaiden asioissa. Vantaan kaupungin tulee ilmoittaa 29.4.2022 mennessä mihin toimenpiteisiin käsitykset ovat antaneet aiheita.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on lähettänyt päätöksen tiedoksi myös sosiaali- ja terveysministeriölle lainsäädännön muutosten valmistelua varten sillä potilaan liikkumisvapauden ja muiden perusoikeuksien rajoittamisesta vapaaehtoisessa sairaalahoidossa ei ole lainsäädäntöä. Päätös on lähetetty tiedoksi myös Valviraan ja terveyden- ja hyvinvoinnin laitokselle.

Vantaan kaupunki on aloittanut toimenpiteet asioiden korjaamiseksi jo vuonna 2020, ennen kuin kantelu on tullut vireille, sillä puutteita toiminnassa oli tunnistettu ja kehittämistarpeita havaittu. Palveluyksikölle laadittiin muun muassa kaksivuotinen kehittämisohjelma, jonka puitteissa vakioitiin toimintamalleja, päivitettiin lääkehoito- ja potilasturvallisuussuunnitelmat sekä rakennettiin moniammatilliset ja ammattiryhmäkohtaiset perehdytys- ja osaamisen kehittämisen ohjelmat.

Henkilökunnan riittävää määrää yksiköissä arvioidaan sairaalan päivittäisjohtamisen kokouksessa jokaisena arkipäivänä ja henkilöstötilanne ennakoitua perjantaisin viikonlopun ajaksi. Lukumäärän lisäksi kokonaistilanteen arvioinnissa huomioidaan henkilöstön ammattiryhmärakenne, osaaminen, hoidettavana olevien potilaiden lukumäärä, potilasvaihtuvuus, potilaiden hoitoisuus ja infektioiden aiheuttama suojautumistarve hoitotyössä. Akuutteihin poissaoloihin on olemassa varahenkilöstö, joiden sijoitukset määritetään vuorokaudeksi kerrallaan kyseisessä kokouksessa ja tarvittaessa sijoituksia muutetaan myös kokousten välillä. Oma henkilöstö siirtyy tarvittaessa työskentelemään toiseen yksikköön, jos henkilökunnan tarve on siellä omaa yksikköä suurempi. Näiden toimenpiteiden lisäksi käytössä on henkilöstövuokrauspalvelu, josta voidaan vuokrata henkilökuntaa sekä lyhyisiin että pitkiin sijaisuuksiin.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa ei ole tehostettua palveluasumista ja lastensuojelun sosiaalityötä lukuun ottamatta määritelty lakisääteistä henkilöstömitoitusta. Palveluyksikössä on tunnistettu tarve selvittää nykyistä henkilöstömitoitusta ja -rakennetta sekä niiden tarpeita vastaamaan toimintaympäristön muutosta. Tarvetta asian selvittämiseen tuo myös hyvinvointialuevalmistelu, jotta henkilöstön mitoitusperusteet ovat alueella jatkossa yhdenmukaiset.

Henkilökunnan, potilaan ja hänen läheistensä väliseen vuorovaikutukseen liittyen on järjestetty koulutusta vuodelle 2022 seuraavista teemoista: vuorovaikutus työyhteisössä, vuorovaikutus muistisairaana potilaan kanssa, surevien omaisten kohtaaminen ja tukeminen, saattohoidossa olevien potilaiden ja läheisten tukeminen ja puhelinetiketti. Näistä osa on jo toteutunut. Lisäksi vuorovaikutustilanteista keskustellaan yksikkökokouksissa.

Niukkoihin potilasasiakirjamerkintöihin on niin ikään puututtu koulutusta lisäämällä ja ohjeilla. Koulutusta on järjestetty kirjaamisesta (sisältö), potilastietojärjestelmästä ja sen osioiden oikeasta käytöstä sekä kirjaamisen välineistä. Ohjeita kirjaamiseen löytyy potilastietojärjestelmä Apotin tukiportaalista ja palveluyksikön intrasivuilta. Potilastietojärjestelmän oikeaa käyttöä ja jatkuvaa kehittämistä ylläpidetään tukihenkilöjärjestelmällä ja palveluyksiköllä on kuukausittain kokoontuva kehittämistyöryhmä. Kirjaamisen kehittämistä edistetään palvelualueen yhteisen kirjaamistyöryhmän kautta.

Palveluyksikkö on päivittänyt toimintaohjettaan suojaamis- ja rajoittamistoimenpiteiden käytöstä, mikä puuttuvan lainsäädännön vuoksi on ollut haasteellista. Toimintaohjeen loppuunsaattamista varten on pyydetty hallinnollista ohjausta Valvirasta.

Vanhusneuvosto 20.4.2022

Esitys:

Merkitään tiedoksi

Käsittely:

Palvelupäällikkö Pia Rantamäki esitteli vanhusneuvostolle Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen lausuntoa kanteluun.

Vanhusneuvosto nosti kommenteissaan esille, että mahdollisia ikäihmisiin kohdistuvia kanteluasioita on tärkeää tuoda esille vanhusneuvoston kokouksiin. Vanhusneuvosto kiitti sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaa avoimuudesta myös vaikeissakin kysymyksissä.

Päätös:

Merkitään tiedoksi

Lisätiedot:

palvelupäällikkö Pia Rantamäki, puh. 040 3534602
etunimi.sukunimi@vantaa.fi